

Strateegia meetme nimetus

MEEDE 1 Kogukondlik areng

Strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus

VPK tegevuspiirkond ise on hõredalt asustatud, vaid 9,7 elanikku km² kohta, rahvaarvuks on 19 184 inimest ning see väheneb igal aastal 1-1,5%-i. Rahvastiku vähenemine (mh noorte vähenev arv) viitab-ohule, et noori peresid ei tule juurde. Lisaks on hajaasustuse tõttu vähenemas kvaliteetsete kogukonnateenuste kättesaadavus.

Tegevusgrupi jaoks on oluline panustada elukeskkonna kvaliteedi säilimisse ning parandamisse, toetades kogukonnaliikmete aktiivsust. Partnerluskogu näeb vajadust toetada neid kogukonna liikmeid, kes soovivad panustada kodukohas elukeskkonna kvaliteedi hoidmisse ja parandamisse.

Meetme üldeesmärk on **kogukonna tervislik ja järjepidev areng**. VPK tegevuse strateegilisteks suundumusteks on:

- Võimaldada kogukonnateenuste pakkumiseks vajalike vahendite soetamist
- Parandada infotehnoloogiliste vahendite kättesaadavust ja kvaliteeti
- Muuta külakogukondade hooned energiasäästlikumaks, et suurendada keskuste jätkusuutlikkust ja sõltumatust omavalitsuste rahastamisest
- Võimaldada noorte arvamuste väärtustamist ning võimalust kogukonnaellu panustada – otsustusvabadus kasvatab vastutust.

Strateegia meetme eesmärk

Kogukonna arenguks on loodud sobivad ja tegevust soosivad tingimused.

Meetme tegevused tuginevad Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artiklitele

Artikkel 20

Toetatavad tegevused

1. Kogukonnale vajalike rajatiste investeeringud
2. Kogukonnale vajalike vahendite (nt spordivahendid) soetamine
3. Ehituslik projekteerimine, muinsuskaitse eritingimuste koostamine, keskkonnamõjude hindamine, ehitusjärelvalve (koos ehitusega) jms.
4. Külakogukondade avalikuks kasutuseks mõeldud ruumide/hoonete ja rajatiste energiasäästlik rekonstrueerimine, remontimine, parendamine, rajamine, ehitamine
5. Kogukonnateenuste ja funktsioonide täitmiseks vajalikud investeeringud ja soetused
6. Uuringud, mis on seotud külade ja maapiirkondade kultuuripärandi säilitamise, taastamise ja selle kvaliteedi parandamisega (taotleja saab ka üksiktaotleja)

Meetme sihtgrupp

Mittetulundusühing, sihtasutus, kohalik omavalitsusüksus, kohalik LEADER tegevusgrupp ja ettevõtjad (juhul kui ettevõtja pakub kogukonnateenust)

Abikõlblikud kulud

Vastavalt maaelu ministri määruse 24.05.2021 nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER projektitoetus“ §30 alusel:

(1) Toetatava tegevuse või investeeringu abikõlbliku kulu moodustavad tegevuse elluviimiseks või investeeringu tegemiseks vajalike kulude maksumus, sealhulgas omanikujärelevalve, muinsuskaitse järelevalve tegemise maksumus kokku kuni 3 % investeeringuobjekti ehitustööde abikõlblikust maksumusest ning kavandatava ehitise projekteerimistööde maksumus kuni 10% investeeringuobjekti ehitustööde abikõlblikust maksumusest ning abikõlbliku tegevuse või

investeeringu tähistamiseks vajalike sümbolite maksumus;

(2) Projektitoetuse abikõlblikud kulud on:

1. Ehitise ehitamise ja parendamise kulud;
2. Veevarustus- kanalisatsiooni- ja reovee puhastussüsteemi, elektrisüsteemi ja elektripaigaldise, uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu ja juurdepääsutee ehitamise kulud ning nende juurde kuuluvate seadmete ostmise, paigaldamise ja vastava võrguga liitumise (edaspidi koos taristuinvesteering) kulud;
3. Masina, seadme, sisseseade või muu põhivara ostmise, liisimise ja paigaldamise kulud, Maastikusõiduki, veesõiduki või mootorsõiduki ostmise ja liisimise kulud, kui selle sihtotstarve on teenuse osutamine tegevuspiirkonnas, ning kui toetust taotleb ettevõtja, MTÜ või SA;
4. Infotehnoloogilise lahenduse ja tarkvara ostmise ning paigaldamise kulud;
5. Teostatavusuuringu koostamise kulud, sealhulgas uuringud, mis on seotud külade, maapiirkondade ja kõrge loodusliku väärtusega alade kultuuri- ja looduspärandi säilitamise, taastamise ja selle kvaliteedi parandamisega, sealhulgas sotsiaalmajanduslikud aspektid ning keskkonnateadlikkus;

(3) Lõike 2 punktide 1 ja 2 nimetatud tegevuste osaks võivad olla kavandatava ehitise projekteerimistööd, sealhulgas muinsuskaitsealuse alusel kehtestatud korras muinsuskaitse eritingimuste koostamise kulud, kavandatavale ehitustööle ehitustöödele ehitusseadustiku alusel kehtestatud korras omanikujärelevalve tegemise kulud ja muinsuskaitsealuse alusel kehtestatud korras järelevalve tegemise kulud;

(4) Kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmise ja liisimise kulud on abikõlblikud, kui projektitoetust taotleb ettevõtja, MTÜ või SA tõendab, et:

- 1) Masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmiseks või liisimiseks ei ole hinnapakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi;
- 2) Masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki hind ei ületa selle turuväärtust ja on uue samaväärse masina või seadme hinnast madalam;
- 3) Masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki eeldatav kasutusiga on vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest juhul kui taotleja ei ole VKE, ja vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest juhul, kui taotleja on VKE;

Abikõlblik kulu peab olema mõistlik, põhjendatud, selge, üksikasjalikult kirjeldatud, majanduslikult otstarbekas ja toetuse eesmärgi saavutamiseks vajalik. Projektitoetuse taotleja tagab kasutatava toetusraha otstarbeka ja säästliku kasutamise.

Mitteabikõlblikud kulud

Mitteabikõlblikud kulud vastavalt maaeluministri määruse 24.05.2021 nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER projektitoetus“ §31 alusel:

1. Maa ja olemasoleva ehitise ostmise ning üürimise või rentimise kulud, välja arvatud kontoriruumi ja ürituse korraldamiseks vajaliku maa ja ruumi rentimise kulud;
2. Käibemaks juhul, kui projektitoetuse taotlejal on võimalik taotleda selle tagastamist käibemaksuseaduse alusel;
3. Sularahamaksed;
4. Riigilõiv, teenustasu pangatoimingu eest, tagatismakse, intress ja muu finantsteenusega seotud kulu;
5. Õigus- ja raamatupidamisteenuse kulud;
6. Viivis, trahv ja muu rahaline karistus ning kohtumenetluse korral menetluskulud;
7. Kulutused stipendiumile, annetustele, auhindadele, meenetele ja kingitustele;
8. Erisoodustuse tulumaksuseaduse § 48 lõike 4 tähenduses tasutav maks;
9. Sõiduauto ostmise ja liisimise kulud;
10. Kulud, mis on seotud liisingulepinguga, nagu liisinguandja kasumimäär, intressi refinantseerimise kulud, üldkulud ja kindlustusmaksed;
11. Liisingumakse, kui asja omandiõigus ei ole viie aasta möödudes arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid mitte hiljem kui 2025. aasta 30. juunil üle läinud toetuse saajale;

12. Kohaliku omavalitsuse üksuse ülesande ja omavalitsusüksuste ühiselt täidetava ülesande asendamiseks tehtud kulud;
13. Kulud, mis on vastuolus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artiklites 45, 60 ja 61 sätestatud nõuetega;
14. Kasutatud kauba, sealhulgas sõiduki ostmise ja liisimise kulud, välja arvatud § 30 lõikes 4 sätestatud juhul;
15. Kulud, mis ületavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 99 lõikes 6 nimetatud võrdlushindade kataloogi kantud asja piirhinda, kui taotletakse toetust asja kohta, mis on kantud nimetatud võrdlushindade kataloogi;
16. Ehitustegevus, mis ei võimalda selle elluviimise järel ehitist sihipäraselt kasutada;
17. Muud kulud, mis ei ole tegevuse elluviimisega või investeeringu tegemisega otseselt seotud.

Nõuded investeeringu ja tegevuse hinnapakkumise kohta

Vastavalt maaelu ministri määruse 24.05.2021 nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER projektitoetus“ §33 alusel:

1. Kui tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ületab 5 000 eurot, on projektitoetuse taotleja või projektitoetuse saaja saanud vähemalt kolmelt teenust osutavalt, tööd pakkuvalt või kaupa müüvalt isikult võrreldavad hinnapakkumused koos selliste tehniliste tingimuste loeteluga, mis osutavad tehnilisele spetsifikatsioonile.
2. Kui tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus on vahemikus 1 000 – 5 000 eurot või kui asjaomasel valdkonnas on ainult üks teenuse osutaja, töö pakkuja või kauba müüja, on projektitoetuse taotleja või projektitoetuse saaja saanud vähemalt ühe hinnapakkumuse, mis sisaldab teavet ostetava või liisitava kauba, töö või teenuse maksumuse ja koguse kohta;
3. Väljalvalitud hinnapakkumus ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase tegevuse eest tasutava hinnaga.
4. Väljalvalitud hinnapakkumus peab olema objektiivselt põhjendatud ja juhul, kui projektitoetuse saaja ei ole saanud nõutud arvu hinnapakkumusi või valinud odavaimat hinnapakkumust, peab selle kohta esitama põhjenduse.
5. Projektitoetuse saaja ja isik, kellelt projektitoetuse taotleja või projektitoetuse saaja tellib teenuse või töö või ostab kaupa, ning nende osanik, aktsionär või tulundusühistu liige või juhatuse või nõukogu liige või seltsinglane ei tohi kuuluda üksteise juhatusse ega nõukokku ega omada osalust üksteise äriühingus, välja arvatud juhul, kui tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ei ületa 1 000 eurot. Eelnimetatud ei kohaldata lõikes 8 nimetatud projektitoetuse taotleja ja § 19 lõikes 7 nimetatud kohaliku tegevusgrupi puhul, kes peavad järgima riigihangete seadust, sealhulgas vältima huvide konflikti.
6. Projektitoetuse saaja ei tohi lõigetes 1-4 sätestatud nõuete eiramiseks jaotada tegevuse hinnapakkumust osadeks, kui toetatava tegevuse elluviimiseks või investeeringu tegemiseks vajalik teenus, töö või kaup on funktsionaalselt koos toimiv.
7. Hanke korraldamisel järgitakse riigihangete seadust, kui projektitoetuse taotleja on hankija riigihangete seaduse § 5 tähenduses.
8. Hinnapakkumuse võtmisel järgitakse § 19 lõikes 8 sätestatud ning ehitustegevuse puhul lisaks § 19 lõikes 9 sätestatud.
9. Kui projektitoetuse saaja taotleb toetust kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmiseks, peab taotleja olema saanud vähemalt ühe hinnapakkumuse kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki kohta ja ühe hinnapakkumuse uue samaväärse masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki kohta, kui uus samaväärne masin, seade või eriotstarbeline sõiduk ei ole Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 99 lõike 6 kohaselt kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse.
10. Kui projektitoetuse saaja taotleb toetust Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 99 lõikes 6 nimetatud võrdlushindade kataloogi kantud asja kohta, ei pea projektitoetuse saaja olema saanud hinnapakkumust.
11. Kui lõikes 1 nimetatud tehniliste tingimuste loetelu on avaldatud riigihangete registris, võib projektitoetuse saaja saada vähem kui kolm hinnapakkumust, kui tegevuse või investeeringuobjekti käibemaksuta maksumus on üle 5 000 euro, kuid jääb alla riigihangete seaduse kohase lihthanke piirmäära.

Lisaks:

12. Hinnapakumuse peab sisaldama taotleja nime, hinnapakkuja nime ja kontaktandmeid, hinnapakumuse koostamise kuupäeva, kehtivusaega ning tegevuse käibemaksuta maksumust.

Kohaliku tegevusgrupi nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale (sh. dokumendid , mida peab projektitoetuse taotleja esitama taotluse esitamisel)

Projektitoetuse taotlejale esitatavad nõuded:

1. Taotleja tegutseb VPK tegevuspiirkonnas;
2. Taotleja on eelnevalt esitanud projektikavandi (tegevusgrupi taotlusvormi) elektroonselt ning vastavalt vajadusele käinud Partnerluskogu kutsel kohapealsel nõustamisel;
3. Taotleja reaalne majandustegevus peab olema kestnud vähemalt 1 aasta (ettevõtja puhul) MTÜ ja SA peavad olema tegutsenud vähemalt 6 kuud;
4. Taotleja saab ühes voorus esitada ühte meetmesse ühe taotluse;

Vastavalt maaelu ministri määruse 24.05.2021 nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER projektitoetus“ § 27 alusel:

5. Ta vastab strateegia meetmes nimetatud taotleja kohta esitatud nõuetele ning riigiabi reeglitest tulenevatele nõuetele;
6. Tal ei ole riikliku maksu võlga või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ja maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas;
7. Ta ei ole saanud ega taotle samal ajal sama kulu kohta toetust riigieelarvelisest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi;
8. Ta on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saanud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral tagasimaksed tasunud ettenähtud summas;
9. Tema suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega pankrotiseaduse kohaselt nimetatud ajutist pankrotihaldurit või kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti;
10. Tähtajaliselt asutatud projektitoetuse taotleja puhul ei ole see tähtaeg lühem kui viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
11. Taotleja on esitanud taotluse esitamise hetkeks äriregistrile viimase majandusaasta aruande, mille äriregistrile esitamise tähtaeg on saabunud juhul, kui taotlejal on kohustus esitada äriregistrile majandusaasta aruanne;
12. Projektitoetuse taotleja ei või toetatava tegevuse elluviimist või investeringu tegemist alustada varem ja tegevuse elluviimist või investeringu tegemist tõendavad dokumendid ei või olla väljastatud varem kui kohaliku tegevusgrupi poolt projektitaotluse PRIA e-teenuse keskkonnas kinnitamise päevale järgneval päeval.

Vastavalt maaelu ministri määruse 24.05.2021 nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER projektitoetus“ §28 alusel:

(1) Projektitoetust võib taotleda strateegia meetmes nimetatud tegevuse elluviimiseks.

(2) Kui projektitoetuse taotleja taotleb toetust:

1. Ehitise kohta, mida ehitatakse, välja arvatud uus püstitatav hoone, või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduki kohta, kuhu seade paigaldatakse, on see ehitise või mootorsõiduki projektitoetuse taotleja omandis või on antud talle õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt kolmeks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest juhul, kui projektitoetuse taotleja on mikro-, väikese või keskmise suurusega ettevõtja, kes vastab komisjoni soovitusel (EL) nr 361/2003, mis käsitleb mikroettevõtete ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtete määratlust (ELT L124, 20.05.2003, lk 36-41) lisas nimetatud tingimustele (edaspidi koos VKE), või viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest juhul, kui projektitoetuse taotleja ei ole VKE;
2. Uue hoone püstitamiseks, peab kavandatava hoone alune maa olema projektitoetuse taotleja omandis või on selle alusele maale projektitoetuse taotleja kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt kolmeks järgneva aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest juhul, kui projektitoetuse taotleja on VKE või viieks järgneva aastaks PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest juhul kui projektitoetuse taotleja ei ole VKE;
3. Kogukonna vajadustest lähtuva kogukonnateenusu arendamiseks, peab kogukonnateenus

olema kirjeldatud strateegias.

Vastavalt maaelu ministri määruse 24.05.2021 nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER projektitoetus“ § 37 alusel:

Projektitoetuse taotleja esitab PRIA-le koos avaldusega järgmised dokumendid:

1. Ärakiri dokumendist, mis tõendab, et maa, millele planeeritakse ehitada, kavandatav ehitus, mida ehitatakse või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt kolmeks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest, kui taotleja on VKE, ning viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest, kui taotleja ei ole VKE, või kui projektitoetust taotletakse uue põlvkonnaelektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks.
2. Väljavõte ehitusprojekti joonistest koos ehitusprojekti seletuskirjaga juhul, kui need on nõutavad ehitusseadustiku kohaselt ja kui ei taotle toetust ehitusprojekti koostamiseks.
3. Ärakiri kohaliku tegevusgrupi üldkoosoleku otsusest kohaliku tegevusgrupi projektitaotluse või § 28 lõike 2 punktis 3 nimetatud tegevuse heakskiitmise kohta (kogukonnateenus). Projekti heakskiitmisel lisab selle tegevusgrupp.

Lisaks peavad taotlejad esitama:

- 1) MTÜ Võrumaa Partnerluskogu taotlusvormi;
- 2) Strateegia või äriplaan koos finantsprognosisega 3 järgneva majandusaasta kohta, kui taotletakse toetust kogukonnateenuse pakkumiseks;
- 3) Äriühingul jooksva aasta raamatupidamise bilansi ja kasumiaruande tegevusgrupi nõudmisel;
- 4) Kolme poolse avaliku kasutamise kokkuleppe, mis kehtib vähemalt 10 aastat, kui tegemist on eraomandiga;
- 5) Äriregistrile esitatud taotlemisele eelneva majandusaasta aruanne, ettevõtja puhul;
- 6) Põhivara investeeringu puhul põhivara nimekiri või väljavõte vastavast põhivaragrupidist;
- 7) KOV kiri ehitusloa vajalikkuse kohta;
- 8) Hinnapakkumised või kalkulatsioon;
- 9) KOV arvamus, kui taotletakse toetust kogukonnateenuse pakkumiseks.

Tegevusgrupp jätab endale õiguse iga-aastaselt rakenduskava meetmelehega sätestada täiendavad nõuded.

Toetuse maksimaalne suurus ja määr

Minimaalne toetuse summa on **1 500** eurot ja maksimaalne toetussumma on **60 000** eurot ühe taotleja kohta ühes taotlusvoorus.

Toetusmäär on:

1. MTÜ, SA, ettevõtjad ja kohalik omavalitsüksus toetuse määr kuni 90% abikõlblikest kuludest, ettevõtja saab toetust küsida üksnes kogukonnateenuse pakkumiseks.
2. Kogukonnateenuse arendamiseks antakse projektitoetust kuni 90 % investeeringu abikõlblikest kuludest, kui projektitaotlus on vastu võetud kohaliku tegevusgrupi üldkoosoleku otsusega.
3. Taristuinvesteeringu, välja arvatud uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu tegemises projektitoetuse taotlemise korral antakse toetust kuni 60% investeeringu abikõlblikest kuludest. Uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks antakse projektitoetust kuni 90% abikõlblikest kuludest.
4. Projektitoetust antakse ettevõtjale kuni 60% toetatava tegevuse või investeeringu abikõlblikest kuludest. MTÜ, SA või kohalikule omavalitsusele antakse projektitoetust kuni 60 % toetatava tegevuse või abikõlblike kuludest, kui projektis kavandatud tegevus on suunatud ettevõtjale arendamiseks.
5. Väikelaeva, maastiku- ja mootorsõiduki, välja arvatud liikurmasina ostmiseks ja liisimiseks projektitoetuse taotlemise korral antakse ettevõtjale, MTÜ-le ja SA-le projektitoetust kuni 30 % investeeringuobjekti abikõlblikest kuludest.

Projektitoetuse määra ja suuruse määramisel arvestatakse Leader määruses, arengukavas sätestatud nõuetega ning riigiabi reeglite tulenevate piirangutega.

Viide sihtvaldkonnale

6B maapiirkondade kohaliku arengu soodustamine,

6C info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kättesaadavuse, kasutamise ja kvaliteedi parandamine maapiirkondades

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 5 nimetatud prioriteetid, mille eesmärkide saavutamisele strateegia meetme rakendamine enim kaasa aitab

Prioriteet nr 6- sotsiaalse kaasamise, vaesuse vähendamise ja maapiirkondade majandusliku arengu edendamine, keskendudes järgmistele valdkondadele: b), c).

Lisaks aitab meetme kaasa artikkel 20 eesmärkide saavutamisele

Viide arengukava meetmele, kui strateegia meede sellega kattub

Ei kattu

Strateegia meetme indikaatorid ja sihttasemed

Indikaatori tüüp	Indikaator	Sihttase
Väljundnäitaja	Toetust saanud projektide arv	52
Väljundnäitaja	Kasusaavate elanike arv	20000
Tulemusnäitaja	Avalikuks kasutamiseks mõeldud renoveeritud ja /või rajatud ruumide/hoonete/rajatiste arv	35
Tulemusnäitaja	Pakutavate kogukonnateenuste arv	1
Tulemusnäitaja	Toetatud taristuinvesteeringute arv	1

Projektitoetuse taotluste hindamiskriteeriumid

Hindamine toimub järgneva hindamiskaala alusel täisarvudes: 0- puudulik; 1- nõrk; 2- keskpärane; 3- väga hea.

Hindamiskriteeriumid:

- 1) Projekti olulisus tegevuspiirkonna arenguga seoses (osakaal 60%)
- 2) Projekti jätkusuutlikkus (osakaal 15%)
- 3) Projekti ettevalmistuse kvaliteet (osakaal 15%)
- 4) Taotleja suutlikkus ja eelnev kogemus projekti elluviimisel, eelarve põhjendatus (osakaal 10 %)

Projektitoetuse saaja kohustused

Vastavalt maaelu ministri määruse 24.05.2021 nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER projektitoetus“ §42 alusel:

1. Projektitoetuse saaja viib ellu toetatava tegevuse või teeb investeeringu ja esitab PRIA-le elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu selle tegevuse elluviimist või investeeringu tegemist tõendavad dokumendid kuni neljas osas ühe projektitaotluse kohta kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 31. detsembril 2024.
2. Kui investeeringuobjekt ostetakse liisingulepingu alusel, viib projektitoetuse saaja tegevuse ellu ja esitab selle tegemist tõendavad dokumendid kalendriaastas kuni neljas osas ühe taotluse kohta kuni viie aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 30. juunil 2025.
3. Projektitoetuse saaja suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega pankrotiseaduse kohaselt nimetatud ajutist pankrotihaldurit või kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti.
4. Projektitoetuse saaja vastab järgmistele nõuetele:
  - 1) Tal ei tohi olla riikliku maksu võlga või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ja maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summa;
  - 2) Ta ei ole saanud ega taotle samal ajal sama kulu kohta toetust riigieelarvelisest või muudest

Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi.

5. Projektitoetuse saaja on kohustatud:

- 1) Võtma projektitoetuse abil tehtud investeeringu sihtotstarbeliselt kasutusse kahe aasta jooksul, välja arvatud juhul, kui strateegia või § 7 lõike 3 punkti 5 kohaselt on ette nähtud pikem tähtaeg, kuid hiljemalt 30. juuniks 2025. aastal;
- 2) Säilitama ja kasutama sihipäraselt projektitoetuse eest ostetud investeeringuobjekti vähemalt kolme aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest juhul, kui projektitoetuse saaja on VKE, ning vähemalt viie aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest juhul, kui projektitoetuse saaja ei ole VKE, või kui projektitoetuse saaja on VKE ja projektitoetuse eest ehitati uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrk;
- 3) Täitma vabatahtliku tasustamata töö tegemise tõendamiseks töö tegija ja projektitoetuse taotleja poolt allkirjastatud päevikut, milles kajastatakse töö kirjeldus, tehtud töö maht, töö tegemise aeg, tehtava töö ühiku hind, töö tegijad, töö tegemiseks kulunud aeg ja vajaduse korral andmed vabatahtliku tasustamata töö tegemisel kasutatud masina, seadme või mootorsõiduki kohta;
- 4) Eristama selgelt oma raamatupidamises projektitoetuse kasutamisega seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest;
- 5) Võimaldama teostada projektitoetuse sihipärase ja tähtaegse kasutamise üle järelevalvet ja teha muid toetuse saamisega seotud kontrole ning osutama selleks igakülgset abi, sealhulgas võimaldama viibida projektitoetuse saaja kinnisasjal, ehitises ja ruumis ning läbi vaadata dokumente ja toetuse abil ostetud vara kohapeal;
- 6) Teavitama PRIAt viivitamata kirjalikult käibemaksukohustuslaseks registreerimisest käibemaksuseaduse § 20 alusel kuni viie aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest, kui projektitoetuse saaja on saanud toetust käibemaksu kohta;
- 7) Esitama projektitoetuse kasutamisega seotud seireks vajalikku teavet kohaliku tegevusgrupi või PRIA nõudmisel;
- 8) Vastama strateegia meetmes nimetatud nõuetele ning riigiabi reeglitest tulenevatele nõuetele;
- 9) Omama hiljemalt esimese maksetaotluse esitamise ajal ehitusluba või ehitusteatist, kui see on nõutav ehitusseadustiku kohaselt, ja viimase maksetaotluse esitamise ajal ehitise kasutusluba või kasutusteatist, kui see on nõutav ehitusseadustiku kohaselt;
- 10) Tagama, et §30 lõikes 4 nimetatud kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmiseks või liisimiseks ei ole hinnapakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi;
- 11) Teavitama viivitamatult PRIAt ja kohalikku tegevusgruppi taotluses eitatud või toetatava tegevusega seotud andmete muutumisest või tegevuse elluviimist takistavast asjaolust;
- 12) Teavitama projektitoetuse abil toetatava tegevuse elluviimisest vastavalt maaeluministri 22.detsembril 2015.a määruses nr 26 „Maaelu arengu toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) osalusele viitamise täpsem kord perioodil 2014-2020“ kehtestatud nõuetele.

Lisaks:

6. Projekti lõppedes, koos viimase maksetaotluse esitamisega e-PRIAsse, esitab toetuse saaja Partnerluskogule lühikokkuvõtte projektist ning fotod projekti investeeringust või tegevusest.